

HAREDI

Anul meu printre ultraortodocși

Traducere din limba engleză
și Glosar contextual de termeni
din limbile ivrit și ebraică
de COSTEL POSTOLACHE

INTEGRAL

Cuprins

Notă asupra ediției / 7

ÎMI ANUNȚĂ ÎNMORMÂNTAREA? / 19

Necredinciosule, ieși afară!

**CARE ESTE CEL MAI BUN MOD DE A ZBURA,
CU AVIONUL SAU CU VULTURUL? / 35**

Măgari albi, catări, un profet și un Mesia în căutarea unui zid

**TRECEREA PENTRU CÂINI ȘI SIONIȘTI
ESTE TOTAL INTERZISĂ / 41**

De asemenea, interzis: Să te uiți la regine, păsări și dulciuri frumoase

PLÂNGÂND UN TEMPLU DISTRUS / 54

*Legea lui Moise: Bărbatul nu se poate uita la o femeie frumoasă,
dar se poate uita la o femeie urâtă.*

CAUȚI UN PARTENER? DU-TE LA UN MORMÂNT! / 58

Doamnele talibane se căsătoresc cu bărbați care împrăștie semințe

**CAPETE RASE ACOPERITE DE PĂLĂRII
DE 24.000 DE DOLARI / 61**

„Este slabă sau grasă? Ce culoare are pielea ei? Ce culoare are părul ei?”

O ORĂ + O RUGĂCIUNE = UN MILIARD DE SHEKELI / 68

„Când îi dai unui cerșetor evreu un shekel, el se supără.

Când îi dai unui goy douăzeci de cenți, este fericit.”

**UN RABIN LITVAK SE UITĂ LA SOȚIA SA
ȘI ALEARGĂ SĂ SPUNĂ / 73**

Ce înseamnă mai exact Învierea morților?

**BĂRBAȚII EVREI TREBUIE SĂ POARTE
COZI DE PISICI PE CAP / 79**

*E timpul să te rogi la Dumnezeu la un mormânt,
ținând în mână două steaguri palestinieni*

ÎNTÂMPINAREA NAZIȘTILOR CU PÂINE ȘI SARE / 90

„Prefer să fiu cu naziștii, decât cu sioniștii”.

OH, DOAMNE, DĂ-MI UN PRIETEN! / 92

Sau un deget mic, un deget mic și dulce

**CEL MAI RAPID MOD DE A DEVENI SĂNĂTOS:
NA, NAH, NAHMA, NAHMAN / 94**

Dacă acest lucru nu reușește, încercați: Pa, Pat, Patri, Patricia

PRINȚUL TOREI ÎȚI VA GĂSI O FATĂ / 97

Dumnezeu acceptă rugăciuni astăzi doar până la ora 13:30

PARADA MODEI PE MEA SHEARIM / 100

Unde sunt cei mai frumoși evrei din lume? În Mea Shearim, bineînțeles

**ÎN TIMP CE DOAMNELE PLEACĂ,
SOSESC MULȚIMI DE ÎNGERI / 104**

Viziuni ale Shabbatului: O barbă de Rebbe și păsări în jurul gâtului unui copil

**ADEVĂRATUL NUME AL LUI DUMNEZEU
ÎMI ESTE DEZVĂLUIT ÎNTR-UN VIS / 111**

*Un bărbat se unește cu logica lui Dumnezeu,
iar o femeie „uită” să meargă la mikveh*

**AI PROFANA SHABBATUL
PENTRU A SALVA UN SIONIST PE MOARTE? / 116**

Femei: Te poți culca cu ele, dar nu te poți uita la ele

**ȚI-AI RISCA VIAȚA PENTRU A SALVA
UN HASID PE MOARTE? / 122**

„Timp de cinci ani, rabinul meu m-a violat de patru ori pe săptămână.”

**S-A CULCAT REGELE DAVID CU O FEMEIE MĂRITĂ?
NU, DOAR ȘI-A PUS TALLIT-UL PE CORP / 130**

Evreii buni nu pun întrebări. Punct.

**NU AI ÎNTÂLNIT NICIODATĂ O FEMEIE ÎN VIAȚA TA,
IAR APOI, ÎNTR-O NOAPTE,
O FEMEIE SE AFLĂ ÎN PATUL TĂU. CE FACI? / 139**
„Când ne-am unit, Sfânta Prezență a venit să fie cu noi.”

FEREȘTE-TE DE DEGETELE FEMEILOR CÂND RIDICĂ PUIUL / 142
Ea este haredi. Tatăl ei este convertit. Cine se va căsători cu ea?

EXISTĂ GARDA DE MODESTIE? / 151
Aveți grijă: Satana se ascunde sub hainele ei!

FEMEIA CARE ABIA AȘTEAPTĂ SĂ SE RADĂ ÎN CAP / 157
-Și hasidimii care poartă kippah Hamas

**PARLAMENTUL INTERNAȚIONAL EVREIESC
SE REUNEȘTE LA MAGAZINUL DE MURĂTURI / 161**
Sunteți un ashkenazi sau un evreu?

**LIMBA LUI DUMNEZEU: TA, TA, TA, TA, OY, OY, OY, OY,
PAM, PAM, PAM, PAM / 165**
„Preferăm ca oameni ca tine, un străin, să nu apară la masa noastră.”

**TE VREM MORT.
VREI ÎNCĂ O PORȚIE DE SALATĂ DE OUĂ? / 169**
*Dacă știi să cânți cântece de Shabbat, dragul meu,
doamnele haredi îți cer compania*

EVREII SEFARZI AR DORI O CAFEA GRATIS, VĂ ROG / 174
„Nu se studiază în limba ebraică necurată.”

**ESTE NEVOIE DE 3.500 DE ANI PENTRU CA UN SUFLET
SĂ COBOARE DIN CER ÎN PÂNTECE. / 177**
Povestea unui rabin care se numește mincinos și este

ÎN CASA DIAVOLULUI / 180
Cum să primești gratuit zece mici haredimi

**CÂND MERGI PE STRADĂ, SCOATE-ȚI OCHELARIIL.
CÂND PEDALEZI, ÎNCHIDE OCHII / 184**
Se uită bărbații hasidici bogați la femeile hasidice bogate?

**ÎMBRĂCAT ÎN HAINE ARABE, LAPIDAT DE PALESTINIENI,
PROTEJAT DE NAZIȘTI / 188**

Din adâncul mormântului său, Rebbe îți va face un cadou

**CÂND DUMNEZEU IUBEȘTE UN EVREU,
ÎI GĂSEȘTE UN LOC DE PARCARE / 195**

„Sufletul meu este însetat de Dumnezeu, de Dumnezeul cel viu.”

**SĂ PRIVEȘTI UN REBBE LINGÂND UN PEȘTE GEFILTE
ESTE EXTREM DE SEXY / 205**

Ar trebui să mă ascund sub patul lui Rebbe vineri seara?

**POȚI CREA ÎNGERI NEGRI SAU ÎNGERI ALBI;
TOTUL DEPINDE DE TINE / 209**

Cea mai ieftină asigurare de sănătate din lume: Rebbe

UN LITVAK EXPLICĂ INEXPLICABILUL / 215

Dar cine are mai multă spiritualitate, un kishke sau un litvak?

**FRUMUSEȚEA UIMITOARE
CARE NU VREA SĂ VORBEASCĂ / 221**

Și mama care și-a ars fica

FAPT: MOISE, LEGIUITORUL, PURTA UN SHTREIMEL / 225

*Focuri de artificii teatrale la Sfântul Scaun al Domnului din ceruri,
executate de îngeri înflăcărați*

REBBE BELZER ESTE ÎN BURTA MEA / 231

Când îngerii și rabinii morți se unesc pentru ultima masă de Shabbat

**DUMNEZEU ESTE VIU ȘI BINE ÎN INTERIORUL
UNUI MORMÂNT UCRAINEAN / 236**

Îngeri albi pe străzile din Ierusalim

**DESCHIDE-ȚI ROBINETUL ȘI TOATE PĂCATELE TALE
VOR FI SPĂLATE / 242**

Ce se întâmplă dacă v-ați vărsat sămânța în încarnarea anterioară?

DUMNEZEU VORBEȘTE IDIȘ / 249

Un Rebbe este de acord să stea de vorbă pentru un interviu

**CE ESTE MAI PUTERNIC, UN COCOȘ DE LA MEA SHEARIM
SAU O BOMBĂ ATOMICĂ IRANIANĂ? / 254**

*Nimic nu este mai bun decât să bei vin în timp ce te holbezi
la o fotografie a unui vechi litvak*

ATENȚIE: NU FACEȚI POZE CU DOAMNELE TALIBANE / 259

Aveți coronavirus? Vino la shul!

CÂND LILITH ÎNTÂLNEȘTE PALESTINA / 266

Voi avea un copil Mea Shearim al meu?

PALATUL LUI GER DIN FUNDUL IADULUI / 270

Stingeți luminile, îmbrăcați-vă și distrați-vă în patul vostru

**POVEȘTEA FALSĂ ȘI ADEVĂRATĂ A BORDELULUI
DE PE STRADA ȚFANIA / 274**

În idiș, Da poate însemna Nu

**REBBE POARTĂ UN PISTOL
PENTRU A SE PROTEJA DE HASIDIMII GER / 279**

Ați auzit de Rebbe al imobiliarelor?

AI PUTEA DONA UN LOC DE ÎNMORMÂNTARE, TE ROG? / 284

Cum să vinzi un fruct de 5 shekeli cu 2.000 de euro

**REBBE ESTE PROPRIETARUL TESTICULELOR MELE
ȘI, UNEORI, LE STRÂNGE / 287**

Toate femeile căsătorite au același nume: „Pss, pss, pss, pss”.

MESIA VA SOSI CU UN AVION DE LINIE ARAB SAUDIT / 294

O pereche făcută în rai: Haim Kanievsky și Greta Thunberg

AVEȚI O PROBLEMĂ? HASIDIMII AU O MACARA! / 300

Nu contează dacă Dumnezeu există sau nu. Doar credeți!

POȚI SĂ-MI DAI SMARTPHONE-UL TĂU CA SĂ ȚI-L SPARG? / 304

Bine ați venit la Rebbe Łódźer, adică la mine / 304

EVREII ĂȘTIA SE CRED IORDANIENI / 309

Moarte sioniștilor!

DE CE NU POT AVEA EVREII REFORMAȚI MÂNCARE BUNĂ? / 312

Pentru a nu te îmbolnăvi, dă-ți jos hainele și stai gol în fața lunii!

CUM SĂ PURIFICĂM TRUPURILE EVREILOR MORȚI / 317

Dau Rebbi interviuri?

NUMELE LUI DUMNEZEU DEZVĂLUIT:

YAAKOV ARYEH ALTER / 322

Dă-mi bani și îți voi învia rudele tale moarte!

**VENIȚI LA VIZHNITZ, STAȚI ALĂTURI DE BĂIEȚI
ȘI EXPERIMENTAȚI! / 326**

Cum să te asiguri că sufletul tău nu arde pentru eternitate în excremente fierbinți

FIICA TA ESTE ÎNSĂRCINATĂ! / 331

Un pește gefilte te poate aduce mai aproape de Dumnezeu

SCUZAȚI-MĂ, SUNTEȚI ÎN CONTACT CU SPIRITUL SFÂNT? / 340

*Asigură-te că niciunul dintre copiii tăi
nu se află în apropierea acestui pergament Torah*

CÂND EȘTI LA TOALETĂ, NU TE GÂNDI LA FEMEI / 343

Un taximetrist arab visează la femei hasidice care îl imploră să facă sex

**VIITORII SOȚI AI DOAMNELOR TALIBANE
ÎNCEARCĂ SĂ DEA FOC LA OAMENI / 350**

*O cafea fierbinte amestecată cu un sărut fierbinte
în cea mai extremă dintre sinagogi*

**CINE E MAI IDIOT, UN LITVAK SAU UN HASID?
AMÂNDOI, SPUNE LITVAK-UL / 357**

Doi tineri litvacii își petrec nopțile visând la nemți blonzi

O CONVERSAȚIE CU REBBE DIN TOLDOS AHARON / 363

Rebbe vorbește, necenzurat, și aruncă o bombă

REBBE ESTE ÎN PATUL TĂU / 371

Hasidul care nu și-a vărsat sămânța timp de un deceniu

ONORAREA SHABBATULUI CU CANABIS / 377

De ce rabinii sefarzi onorează un pedofil?

**ACEST RABIN SEFARD ESTE ATÂT DE SFÂNT,
ÎNCÂT OCHII LUI NU AU VĂZUT NICIODATĂ O FEMEIE / 381**

Un rabin ashkenazi arestat ca suspect într-un caz de crimă

**PREȚUL UNEI BINECUVÂNTĂRI: DE LA 20 DE SHEKELI
LA 50.000 DE SHEKELI / 385**

Bărbatul este răsplătit în lumea viitoare, femeia este răsplătită în lumea aceasta

**UN RABIN CARE SE ASCUNDE ÎN SPATELE PREPUȚULUI
UNUI COPIL / 389**

Profetul Ilie apare, dar rabinii se tem să vorbească cu el

**CEL MAI BUN MOD DE A GĂSI UN PARTENER:
ATÂRNĂ O EȘARFĂ ÎNTR-UN COPAC LÂNGĂ UN MORMÂNT / 395**

*Evreii americani care se preocupă de transsexuali
și de vestimentația adecvată de Halloween: Citiți Psalmul 15!*

FAPT: O OAIIE SPUNE „AMIN” UNUI RABBI / 403

Fapt: Un mort îi va învia pe ceilalți morți

O CONVERSAȚIE CU REBBE DE LA SHOIMER EMUNIM / 407

Cine este Dumnezeu? Ce este Dumnezeu? Ce este un kvitel?

**UN MIRACOL: UN REBBE VINE ÎN VIZITĂ,
DAR NU A FĂCUT-O. / 419**

Care este diferența dintre haredimi și catolici?

A MURIT, DAR RABINUL EI A ÎNVIAT-O / 423

Călugărița româncă mă hrănește cu fursecuri palestiniene

O CONVERSAȚIE CU REBBE KARLINER / 429

De ce Rebbe Boyaner este un om inteligent

DUMNEZEU VREA CA HAREDIMII LITVACI SĂ FIE SĂRACI / 432

O cămilă vorbitoare de idiș intră într-o yeshiva

**EI SUNT GATA SĂ MOARĂ PENTRU CREDINȚA LOR,
DAR CARE ESTE ACEASTA? / 439**

Un mort, acoperit cu un tallit, la intrarea în Ierusalim

**URGENȚĂ! ACEASTA ESTE ULTIMA TA ȘANSĂ
DE A GĂSI UN PARTENER! / 448**

Dacă nu poți găsi o fată într-un mormânt, vino aici!

HATER-II ȘI TERORIȘTII SE UNESC ÎN RUGĂCIUNE / 454

Disonanța dintre studenți și rabini, în momentul în care Lumea Haredi se deschide puțin și Lumea Liberă se închide mult

**DACĂ VÂNTUL ÎȚI SUFLĂ ÎN PĂR,
VEI FI DAT AFARĂ DIN ȘCOALĂ / 465**

*De ce sunt străzile din Bnei Brak atât de murdare?
Pentru că Bnei Brak este un oraș liberal*

TATĂL MEU A ÎNVIAT DIN MORȚI? / 470

Un evreu bătrân închiriază o cameră lângă mormântul răposatei sale soții

**DACĂ VREI SĂ TE CĂSĂTOREȘTI, POARTĂ UN TALLIT
CARE A FOST ÎNTR-UN MORMÂNT / 472**

Spectacolul captivant de la Bnei Brak: o bătrână hrănește o pisică de pe stradă

PUTEREA DEGETULUI MIC AL DOAMNEI HASIDICE / 474

Cei mai norocoși dintre bărbați primesc o îmbucătură din Sfântul Gefilte

DUMNEZEU ESTE UN CUVÂNT. PUNCT ȘI DE LA CAPĂT / 477

Femei haredi frumos îmbrăcateucid bărbați haredi neprihăniți

UN HASID CU BARBĂ DECLARĂ RĂZBOI LUI DUMNEZEU / 481

Când hasidimii încearcă să arunce în aer capul unui coleg hasid

CE ESTE DUMNEZEU? O BATERIE / 491

Înghite această pastilă și nu-ți vei mai vărsa niciodată sămânța

SE RETRAGE O INVITAȚIE LA O MASĂ DE SHABBAT / 494

„Care este numele tău și numele mamei tale?”

**CE E MAI BINE, SĂ TAI ȘUVIȚELE AVOCATULUI
SAU BARBA LUI? / 499**

Jurnaliștii haredi se tem să relateze știrile

**MÂNĂ ÎN MÂNĂ, EU ȘI DUMNEZEU NE PLIMBĂM
CU O PREPELIȚĂ ÎN KIRYAT VIZHNITZ / 505**

Un țigan cu un shtreimel

SFÂNTUL ȘI COZILE / 511

Ai un milion pentru mine?

**HAREDIMI ÎN APARENȚĂ, ATEI ÎN SUFLET:
ACEȘTIA SUNT ANUSIMII / 518**

Sunt un haredi sau un necredincios? / 518

**TRENUL DE LUMINĂ VĂ DUCE TAURII
LA TEMPLUL SFÂNT / 525**

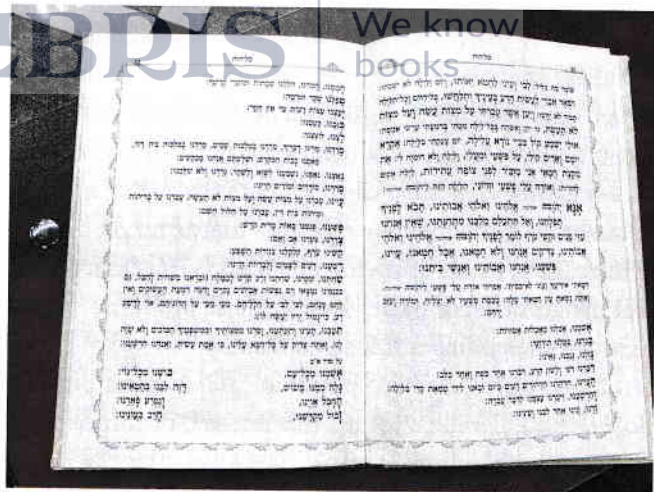
Criminalilor, ieșiți afară!

Mulțumiri și recunoștință / 537

Presa străină despre cărțile lui Tuvia Tenenbom / 539

Despre autor / 541

**Glosar contextual de termeni
din limbile ivrit și ebraică / 543**

ÎMI ANUNȚĂ ÎNMORMÂNTAREA?

Necredinciosule, ieși afară!

În ultima vreme îl văd, sărind în fața mea, un copil dulce de doisprezece, apoi treisprezece și, în sfârșit, paisprezece ani. Poartă o cămașă albă, pantaloni negri, pantofi negri, o calotă neagră și are două șuvițe frumoase. Profesorii lui îl admiră și îl pun să sară câte o clasă sau două ici și colo. Iar când ajunge la paisprezece ani, în timp ce colegii săi de clasă au optsprezece și nouăsprezece ani, încearcă să se integreze social, începând să fumeze.

Într-o zi, la paisprezece ani, a făcut o pneumonie sau o boală asemănătoare și a rămas în pat în dormitorul *yeshivei* (seminarul rabinic), fără să poată studia, activitatea sa preferată. Un coleg de clasă, în vârstă de nouăsprezece ani, i-a dat să citească o carte, un roman, despre John și Patricia, nume necunoscute pentru el. Ce evreu, în deplinătatea facultăților mintale, s-ar numi John, când ar putea fi numit Moishe, s-a întrebat el? Ce evreică, în deplinătatea facultăților mintale, ar merge pe stradă cu numele Patricia, când ar putea

fi numită Zisale? Și ceea ce era mai interesant, și enorm de ciudat, ceea ce au făcut acest John și această Patricia. Se cunoșteau, așa a citit el, la o cină romantică la lumina lumânărilor, una la care John a invitat-o pe Patricia, sau era invers, Patricia l-a invitat pe John. E absurd, s-a gândit el, pentru că ce bărbat întreg la minte ar invita o femeie la el acasă, o femeie pe care nici măcar nu o cunoaște, și ce femeie întregă la minte ar invita un bărbat la ea acasă, un bărbat pe care nici măcar nu-l cunoaște? Este lipsit de modestie.

Dar, oricât de ciudat ar fi fost, au făcut-o.

Au mâncat puțin, au băut puțin, au mai mâncat puțin, au mai băut puțin, când, deodată, John a început să o dezbrace pe Patricia, iar ea i-a răspuns zâmbind la fel.

Ce groaznic!

Dulcea puștoaică de paisprezece ani a fost șocată. Niciodată nu-i trecuse prin cap ideea ca o persoană să se dezbrace una pe cealaltă, ca să nu mai vorbim de un bărbat dezbrăcând o femeie. Oare oamenii fac așa ceva, se întreba el? În comunitatea lui, unde crescuse, dacă un bărbat se uita la o femeie era considerat un păcat major; de ce acest bărbat cu nume ciudat dezbrăca această femeie cu nume ciudat?

Când s-a gândit puțin mai mult la asta și a încercat să o analizeze, i-a venit ideea că dezbrăcarea unei femei, sau a fi dezbrăcat de o femeie, era un concept interesant până la urmă, și unul care trebuia explorat.

Cum să o explorăm? Asta nu știa.

Nu încă.

S-a ridicat din pat, așa bolnav cum era, și s-a dus la fereastră să privească strada de afară. A văzut bărbați și femei mergând și, pentru prima dată în viața lui, nu și-a mai ferit ochii la vederea femeilor. Da, asta făcea întotdeauna. Când o femeie trecea pe lângă el, întotdeauna își cobora capul și se uita în altă parte, pentru ca ochii lui să nu prindă vederea unei femei pentru că, așa cum îi spuneau mereu rabinii lui, Satana se ascunde sub hainele femeilor. Da. Și dacă, Doamne ferește, un vânt ar sufla, să zicem, rochia unei femei și ochii lui l-ar întâlni pe Satana, ar fi fost pocnit de Satana pe viață și ar fi fost sclavul lui veșnic. Dar acum, se uita la femei. Arătau bine, își

spunea el, și nu a găsit în ele nimic satanic. Femeile, îi venise gândul, erau mult mai frumoase decât bărbații. Cum se numeau, s-a întrebat el? Erau toate Patricii? Ar putea și el să le invite la o cină la lumina lumânărilor și să le dezbrace?

Nu, și-a spus el însuși, nu putea. El nu este John.

Dar ar putea el să devină John?

Stătea la fereastră, privea spre cer și îi mulțumea lui Dumnezeu, pe care îl numea Numele, pentru că a creat creaturi atât de frumoase.

S-a îmbrăcat, o energie reînnoită i-a umplut corpul și a ieșit în stradă pentru a vedea femeile de aproape.

I-a plăcut atât de mult ceea ce a văzut încât nu a mai știut ce să facă și a alergat la rabinii săi.

S-a apropiat de ei, unul câte unul, și a cerut să știe de ce nu i se permite să se uite la femei. Oare nu avea voie să se uite la femei pentru că erau frumoase și trebuia să își refuze toate plăcerile, și-a întrebat el rabinii, sau pentru că rabinii le considerau urâte și voiau să îl protejeze de urâtenia vieții? Și, apropo, i-a întrebat: Unde a fost scris că bărbații nu se pot uita la femei? A fost oare Numele, pe muntele Sinai, cel care i-a spus lui Moise: Să nu te uiți la femei? Dacă a făcut-o, unde anume scrie că a făcut-o? Și, ca să adaug, cine a venit cu ideea că Satana se ascunde sub hainele femeilor și unde era scris acest lucru?

Aceste întrebări, au răspuns rabinii, erau *kfireh*, erezie, și nimeni nu ar trebui să se distreze cu astfel de întrebări. Numai necredincioșii, spuneau ei, se uitau la femei și numai necredincioșii ar pune întrebări despre probleme de credință și convingeri. Era el, întrebau ei, un necredincios? A intrat Satana, Doamne ferește, în trupul lui?

El i-a auzit, i-a ascultat și i-a întrebat: De ce nu puneți întrebări? Când, mai exact, a decretat Numele că numai necredincioșii pot pune întrebări? De ce a fost nevoie de un Satana în interiorul lui pentru a pune o întrebare? Și, din moment ce vorbeau despre asta, cine și ce era Satana? Și, apropo, la ce femeie a locuit Satana înainte de a intra în corpul său? Poate el să se uite la acea femeie, acum că Satana a părăsit-o? Oare Satana a ținut la ea, avea de gând să intre și în trupurile rabinilor săi? Și încă o întrebare: De ce privitul la femei este

un act de erezie? A negat el existența Numelui chiar în momentul în care s-a uitat la o femeie?

Au fost multe alte întrebări care i-au ieșit pe gură, zi după zi și lună după lună, până când, într-o zi strălucitoare, a părăsit comunitatea haredi (ultraortodoxă), lumea în care s-a născut. În afara lumii Haredi, spera el, va putea să se uite la oricine ar vrea, fie că este bărbat sau femeie, o pisică sau o maimuță, să pună orice întrebare ar avea chef să pună și să spună tot ce-i trece prin minte.

Această poveste a băiatului dulce, curios, dur, dar mai ales dulce, s-a petrecut cu mulți ani în urmă.

Cine e băiatul ăla drăguț? Acel băiat, acel băiat dulce, sunt eu.

Și când am plecat, nu am plecat doar din comunitatea mea. Am părăsit și Ierusalimul, am părăsit Israelul, iar băiatul dulce din mine s-a ascuns.

M-am mutat în Statele Unite, unde am petrecut mulți ani la New York, studiind în diverse universități, obținând diplome și jumătăți de diplome în mai multe discipline. Odată cu trecerea anilor, am fondat o companie de teatru evreiesc în New York, am devenit jurnalist pe deasupra, am făcut din Germania a doua mea casă și am scris câteva bestselleruri.

Cu toate acestea, în paralel cu realizările mele personale, în cele două țări adoptive ale mele se contura altceva, un proces lent care avea ca scop un eventual control al minții.

Wow! Cuvinte grele, știi. Dar adevărate.

Când am ales America drept casă, am crezut că în Țara Libertății și în Patria Celor Curajoși voi putea să spun tot ce vreau să spun și să fac tot ce vreau să fac. Dar, cu timpul, mi-am dat seama încet că, poate, mă amăgeam pentru a doua oară consecutiv.

Pe măsură ce anii treceau, an după an, a trebuit să fiu din ce în ce mai atent la ceea ce priveam, mai atent la ceea ce spuneam și mai atentă la ceea ce făceam. Când am venit pentru prima dată la New York, puteam, dacă doream, să citesc opinii conservatoare și liberale în paginile de opinie ale principalelor ziare de mare tiraj, dar apoi conservatorii au plecat și, încet-încet, au dispărut și liberalii, iar amândoi au fost înlocuiți de extremiști puritani. Pe vremuri, la New York, puteam, dacă voiam, să pun în scenă spectacole care includeau nuditate, combinată cu o critică socială fără limite. Dar nu mai mult. Astfel de spectacole teatrale, născute în uimitorul și strălucitorul Teatru al Absurdului, au devenit lucruri de domeniul trecutului. Încet-încet, pas cu pas, s-a născut o nouă religie, care susținea idei și idealuri care odată aparțineau, dacă existau, marginilor societății: Puritanismul sexual, sensibilitatea față de gen, activismul în domeniul schimbărilor climatice, veganismul, cultura de anulare, limbajul non-binar, frontierele deschise, Palestina și marijuana.

Și apoi a venit Corona. Coronavirusul, o plagă de proporții uriașe, a luat milioane de vieți și, odată cu ea, lumea occidentală așa cum o știam. Procesul de schimbare pe care îl vedeam cum se instalează treptat în societate, pas cu pas, an de an, a făcut brusc un salt uriaș. Pentru prima dată în viața lor, oamenii de dincolo de granițele naționale au realizat limitele puterilor lor și au privit cu groază cum moartea se apropia de casele lor, trecând fiecare graniță și barieră, fără să o poată opri. Dacă odinioară credeau că au cucerit lumea, mândri că fac parte din generația care a inventat *smartphone*-ul, o dovadă solidă a geniului și inteligenței lor, acum priveau cu groază

paradele nesfârșite de sicrie de pe ecranele strălucitoare ale celor mai noi *smartphone*-uri ale lor. Și în tot acest timp, în timp ce Îngerul Morții dansau în interiorul dormitoarelor lor, oamenii care prețuiau ideile liberale și care au crezut întotdeauna în libertatea de exprimare, se ascundeau în dormitoarele lor, tremurând sub pături, în timp ce puritanii mășăluiau pe străzi, strigau cât de tare puteau, iar procesul de schimbare se intensifica de o sută de ori. Ceea ce era cândva corect a devenit greșit, iar comportamentul considerat cândva normal a devenit criminal.

Problema cea mai afectată de această schimbare dură, cel puțin pentru cei din jurul meu, a fost cea mai intimă, cea sexuală: cine poate să se culce cu cine și cine nu, cine poate să atingă pe cine și cine nu, ce poate face unul cu celălalt, dacă poate face ceva, și ce anume ar trebui să facă oamenii cu organele lor sexuale, dacă poate face ceva.

Asta în partea stângă a politicii, unde puritanii sunt mai degrabă cunoscuți sub numele de progresiști.

În partea dreaptă a politicii, un fenomen la fel de lipsit de sens a apărut în curând. De exemplu, mulți dintre anti-*vaxxer*-i se aflau pe partea dreaptă a politicii americane și susțineau că mai mulți oameni muriseră din cauza vaccinurilor anti-Corona decât din cauza Coronavirusului în sine. Dacă oamenii care îi urmau sfârșeau în cimitir, așa să fie; nu le păsa. Era bizar, total ridicol, periculos și otrăvitor. Nu aveau nici măcar o iotă de bun simț sau de știință care să dovedească ceea ce spuneau, dar erau văzuți ca fiind drepecți, ca fiind cei care spun adevărul și ca salvatori ai lumii. Trăiau într-o bulă de minciuni și nicio forță din lume nu-i putea opri.

Această schismă între stânga și dreapta a devenit extrem de pronunțată pe măsură ce ciurma a secerat cu sălbăticie tot mai mulți dintre noi, dar oamenii ca mine, care locuiesc în New York, un bastion al stângii, au fost afectați în primul rând de partea stângă a politicii. Vechea noastră lume, cea pe care o cunoșteam, s-a prăbușit în fața ochilor noștri. Și în această zi, în New York, dacă ești bărbat și vrei să-ți păstrezi bunul nume, cel mai bine este să eviți contactul cu

doamnele din oraș. Dacă rabinii mei haredi de odinioară ar veni astăzi în New York, s-ar simți ca acasă cu cei mai înfocați dintre atei.

O lume amuzantă.

Un an urmează unui an, numărul morților și al muribunzilor crește, deși într-un ritm mai lent, iar băiatul, dulcele eu care a fost odată, începe în ultima vreme să mă privească frecvent. Ce s-ar fi întâmplat, mă tot întreb, dacă aș fi rămas pe drumul cel bun, dacă aș fi rămas în lumea Haredi, iar o nouă Patricia, sau poate Madonna, mi-ar fi ieșit astăzi în cale, aș fi părăsit acum Lumea Haredi și m-aș fi alăturat, să zicem, anti-*vaxxer*-ilor?

Băiatul dulce, ieșit acum din ascunzătoarea sa, mă privește tot mai profund și mă întreabă: Nu ar trebui, având în vedere că lumea este în așa hal, să faci o întoarcere și să te întorci în lumea pe care ai lăsat-o în urmă?

Adevărul este că nu știu prea multe despre lumea pe care am lăsat-o în urmă. Am părăsit-o prea tânăr pentru a o înțelege pe deplin. Iar acum, că sunt adult, acea lume ar putea fi și ea diferită, la fel ca și lumea care o înconjoară.

Este?

Am iubit anii copilăriei și ai tinereții mele și, dacă nu ar fi fost rabinii și interdicțiile tot mai mari, aș fi rămas acolo până în ziua de azi. Am iubit Ierusalimul, un oraș cu o istorie străveche și o intrigă prezentă, și nu am încetat niciodată să îl iubesc.

Și acum, dezamăgit cum sunt de lumea din jurul meu, visez uneori să fac o călătorie înapoi în trecut, o călătorie înapoi în lumea spirituală de care am fugit, o lume pe care am iubit-o și o lume pe care am trădat-o.

Dacă aș face această călătorie, nu sunt sigur încă, și aș merge la Ierusalim, unde aș merge în Ierusalim?

Mea Shearim, dragul meu.

Mea Shearim este unul dintre cele mai autentice cartiere haredi din Israel și cel mai colorat dintre toate și, chiar dacă am locuit acolo o vreme, l-am părăsit la o vârstă fragedă și nu l-am cunoscut „cu

adevărat”. Deși un lucru știu sigur: dacă Dumnezeu se plimbă ocazional pe Planeta Pământ, puteți fi siguri că o face în Mea Shearim.

Eu însumi, provin dintr-o familie extrem de religioasă, mai evlavioasă decât Domnul, cu rădăcini adânci în Europa de Est. Din partea tatălui meu, sunt descendent al lui Rebbe Radzyner, liderul dinastiei hasidice din Radzyn, Polonia, o dinastie care a fost practic eradicată de pe fața pământului de Germania nazistă. Foarte puțini hasidimi au supraviețuit, inclusiv bunicul meu, dar gloria dinastiei este îngropată în cenușă. Din partea mamei mele, sunt nepotul unui rabin român a cărui viață, la fel ca a majorității familiei sale, a fost curmată de un glonț pentru că era evreu.

Moartea, din păcate, nu s-a terminat aici.

În timp ce scriu aceste cuvinte, chiar în această săptămână, este aniversarea morții tatălui meu, acum mai bine de un deceniu, când sufletul său s-a întors în Ceruri, iar rămășițele sale trupești au fost înmormântate în Orașul Sfânt din Ierusalim.

„S-a întors sufletul”, așa îi numeam pe cei care au murit în comunitatea noastră.

Stând într-o cafenea, privind în gol, văd imaginea tatălui meu care mă privește. Era un om de o inteligență ascuțită și cu cunoștințe imense, care se uita la oameni pe care nu-i cunoscuse niciodată și îi

analiza corect până la ultimul detaliu. A fost un savant rabinic, un geniu al Talmudului, și un tată iubitor care m-a copleșit cu bani cât a trăit. Și o văd pe mama mea, o gazdă excelentă, o bună povestitoare, o femeie care îmi dădea bani cash de fiecare dată când mâncam pui (pe care îl uram) și o doamnă cu un ochi excelent pentru artă, care a supraviețuit în mod miraculos naziștilor. Și ea și-a întors sufletul în Rai cu câțiva ani în urmă, iar rămășițele ei trupești au fost, de asemenea, îngropate în Orașul Sfânt din Ierusalim.

Unde mă aflu acum? Mă aflu în Prenzlauer Berg, Berlin, un cartier care a ajuns să îmi placă de-a lungul anilor, sorbind o cafea italiană fierbinte.

Deseori, vara, dacă nu am altceva mai bun de făcut, stau în Prenzlauer Berg. În fiecare dimineață aleg o altă cafea de pe trotuar, comand o cafea și o prăjitură, adesea o omletă, îmi aprind o țigară și privesc oamenii care trec pe acolo. Da, sunt un observator dedicat al oamenilor. Sunt fiul unor evrei morți, nepotul unor evrei arși, și îmi place să văd oameni vii. Du-te și dă vina pe mine!

Nu voi recunoaște niciodată în public, dar este adevărat că oamenii pe care îmi place cel mai mult să îi privesc sunt doamnele, tinerele nemțoaice care trec pe lângă mine.

Uneori, imaginile se amestecă în mintea mea: Părinții mei evrei morți, pe de o parte, și doamnele germane în viață, pe de altă parte. Uneori, imaginile se amestecă și mai mult: Fețele părinților mei de sus și picioarele doamnelor de jos.

Îmi aprind o țigară, mă uit la inelele de fum purtate de vântul blând spre cer și mi le imaginez zburând până în Israel, unde ambii mei părinți s-au alăturat pământului.

Ar trebui să urmez vânturile și fumul?

Ei bine, de ce nu?

Am terminat țigara, rezerv o cameră la un hotel din Ierusalim, iau un taxi până la aeroport, mă urc în avionul companiei britanice EasyJet și zbor spre Țara Sfântă.

Da, trebuie să te miști repede în viață: Gândește, fă-o! Fă-o!

Ciudat, îmi spun când stau în avion: Același foc pe care l-am avut în mine când am părăsit lumea Haredi din trecutul meu, îl am acum când părăsesc lumea occidentală din prezent.

Cred, să nu spuneți nimănui că am spus-o, că voi rămâne în Israel pentru o vreme, cel puțin câteva luni.

La naiba, de ce nu?

La aterizare, doar câteva ore mai târziu, iau un taxi spre Ierusalim, un oraș ai cărui morți se ridică din morminte, ca Iisus Hristos, unde profetii au zboruri directe spre cer, ca profetul Mahomed, și ai cărui regi au 999 de soții și concubine care așteaptă să se distreze cu stăpânul lor, regele Solomon. Pe scurt, Orașul lui Dumnezeu.

Taximetristul mă lasă la viitoarea mea locuință, Tzefania Hotel, un hotel de tip boutique de pe strada Tsfanya, în zona Mea Shearim. Înăuntru, locul arată mai degrabă ca o casă austriacă dintr-un secol trecut decât ca un hotel israelian din zilele noastre și, pentru un moment, mă întreb unde mă aflu mai exact.

